

en het gewicht van haar medisch oordeel in de schaal werpt, teneinde de tandartsen, welke blijkbaar niet in staat zijn een dam op te werpen tegen de gevolgen van den annexatielust van de tandtechnici, in hun gerechtvaardigden strijd te steunen.

In de eerste plaats komen in aanmerking als hulptroepen de medici-tandartsen. Deze staan toch min of meer boven de partijen en zijn in staat de zaak, zoowel van medisch als van tandheelkundig standpunt te bezien en dus zijn bij uitstek bevoegd. Een studiec ommissie in de eerste plaats bestaande uit volledig geneeskundig op geleide tandartsen, lijkt mij hiervoor het aangewezen lichaam. Wanneer dan eventueel de Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst met haar verantwoordelijkheid deze commissie dekt, zullen de tandartsen hun strijd tegen de technicus-aspiraties met meer succes kunnen voeren, tot heil van de volksgezondheid.

De Officier van Gezondheid te kl. N. O. I. L.
specialist in tandheelkunde.

T. J. ESKES.

Bandoeng, 13 April 1931.

IS INSPUITEN IN SPATADEREN ZOO ONGEVAARLIJK?

Onder dezen titel beschrijft DE GROOT een door hem waargenomen ernstig symptomencomplex, ontstaan enkele minuten na het inspuiten van 3.5 cM^3 . 20 pCt. NaCl-oplossing in een variqueuse vena aan het bovenbeen.

Samenvattend zegt hij: Beschreven worden zeer ernstige cerebrale verschijnselen na inspuiten van keukenzout in een spatader aan het been, een waarschuwing tegen al te lichtvaardige toepassing van deze behandeling.

Over deze laatste zinsnede ben ik gevallen. Wanneer handelt iemand lichtvaardig, wanneer hij, de contra-aanwijzingen natuurlijk in oogenschouw nemend, variqueuse venae met scleroseerende vloeistoffen inspuit? Ik geloof nooit, want de ervaring heeft nu toch wel bewezen dat deze behandeling van varices het minst gevaarlijk is. Er zijn vroeger nooit zooveel varices behandeld als de laatste jaren en toch moet men in de literatuur naar ernstige complicaties zoeken, iets wat voor de operatieve behandeling minder moeite kost. Handelt men dan lichtvaardig als men, de contra-aanwijzingen in aanmerking nemend, voor varices opereert? Ik geloof van niet en toch is dit ongetwijfeld gevaarlijker dan de behandeling met scleroseerende middelen. Ik ben het eens met H. O. MC PHEETERS als hij schrijft: (*The Journ. of the Americ. Ass.* Vol. 96, No. 14, April 4, 1931) „The injection treatment of varicose veins has passed the experimental stages and is now accepted as a standard mode of therapy for this condition. So much has been written on the history of this method of treating varicose veins, that further repetition is needless.

Suffice is to say that it has had many and just criticism and though perfection has not been attained, yet the dangers and complications associated with the treatment can now be avoided and to-day it is the safest method for the treatment of varicose veins and their many complications.”

Thans een enkel woord over het waargenomen symptomencomplex en de door DE GROOT daarvan gegeven verklaring.

Hij spoot 3.5 cM^3 . 20 pCt. NaCl-oplossing in een vena van het bovenbeen, dit wil zeggen 700 mgr. NaCl. Dit zout geeft in deze concentratie plaatselijk een sterke afwijking van den vaatwand en meermalen pijnlijken kramp in de spieren der omgeving. Hier ontstond kramp na het opstaan en in aansluiting daaraan ontstond het symptomencomplex, dat zoo verontrustend scheen, doch dat na een half uur weer geheel was verdwenen.

Ik heb een dergelijk beeld na de injectie van NaCl-oplossing nog niet gezien en mijn assistenten evenmin. Wel heb ik ongeveer hetzelfde beeld gezien; eens bij een dame, de tweede maal bij een politieagent, die ingespoten zouden worden. Vóór de naald de huid had aangeraakt werd genoemde dame doodsbleek, zij zakte achterover op de tafel waarop zij zat, werd bewusteloos met koud zweet, nauwelijks voelbaren pols of zichtbare ademhaling, wijde pupillen en afloopen der urine. Na een kwartier was de toestand weer normaal. Ik had nog niets gedaan en heb haar dien dag ook niet ingespoten. Later is zij op eigen wensch toch behandeld en hoewel

ik aanvankelijk met een kleine hoeveelheid NaCl ben begonnen is de verdere behandeling geheel ongestoord verlopen. Voor den politieagent geldt mutatis mutandis hetzelfde.

Ik zag hetzelfde beeld bij een man, nadat de vena was aangeprikt, maar nog niets was ingespoten. Trouwens, men kan dit beeld te zien krijgen bij allerlei kleine voorgenomen of uitgevoerde ingrepen.

Zoo zag ik hetzelfde nog kort geleden bij een dame van 32 jaar, bij wie een incisie moest worden gemaakt voor een panaritium. Vóór er iets gebeurd was ontstond bovenbeschreven beeld spontaan, hier gepaard met duidelijke krampen. Mijns inziens zijn dit epileptiforme aanvallen bij nerveuse, doch overigens gezonde menschen. Uit de literatuur ken ik slechts één publicatie waarin op het voorkomen van bovengenoemd beeld wordt gewezen. Op bldz. 6 van de Krampfaderbehandlung unter besonderer Berücksichtigung der Verödungsmethode schrijft dr. C. J. BAUR (Berlin, 1931): „Gewisz beobachtet man gelegentlich einmal einen schweren Kollaps, der eine Embolie verflucht ähnlich sehen kann, aber bei näherer Nachfrage erfährt man von diesen Patienten dasz es Ihnen beim Zahnarzt jedesmal ebenso ergeht. Es handelt sich also in diesen Fällen um eine reine hysteronervöse Erscheinung.”

Ik geloof, dat deze benaming minder juist is en epileptiforme aanval beter is, maar de grondgedachte is dezelfde.

Als men nagaat, dat er 700 mgr. NaCl-oplossing in de variqueuse bovenbeenvena werd ingespoten en dat dit zout een heelen weg door den bloedbaan heeft af te leggen vóór het in de hersenen komt, dan is het toch wel zeer aannemelijk, dat dit op dien weg zoodanig is verdund, dat van eenige prikkelende werking in de hersenen toch moeilijk sprake kan zijn.

Den Haag.
1 Juni 1931.

J. H. KUIJZER.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

STRAATSBURG. — Een eugenische proefneming. M. A. DACHERT, te Straatsburg heeft een proefneming op touw gezet tot het kweken van een goed slag menschen. Hij is de ontwerper en leider van een tuinstad, waarin groote, gezonde gezinnen onderdak vinden. Iets dergelijks had hij in model-tuinstdeden der Manschoestad van Peking en in die van Nieuw-Batavia („waarschijnlijk de merkwaardigste van onzen tijd”) aangetroffen. Europeesche tuinsteden „met haar bevolking van weduwen, oude jongedames en verder toevallige bewoners” konden tot dusver den vooruitgang van het menschengeslacht niet bevorderen. In DACHERT's tuinstad wordt alles gedaan om onnoodig huishoudwerk te voorkomen, opdat de jonge vrouwen haar gezin kunnen opbouwen zonder hulp van een dienstbode. Jonge, gezonde flinke, sterke paren, die kinderen willen krijgen, zijn welkom. De nederzetting bestaat nu zeven jaren, bezit 140 woningen, en 60 zijn in aanbouw. Negen gezinnen zijn, wegens onvruchtbaarheid, verwijderd. Andere zijn verhuisd naar woningen van een hogere klasse. Er zijn geen drankgelegenheden, en de politie is nog nooit in deze gelukkige stede noodig geweest. Slechts éénmaal is de huur niet betaald (*Brit. med. Journ.*, 9 Mei).

PARIJS. — Regen en besmettelijke ziekten. In de zitting der Académie de Médecine van 23 Mei heeft PAVUET mededeeling gedaan van de uitkomsten van een twintigjarig onderzoek over den invloed van de hoeveelheid gevallen regen op de epidemiologie van buiktyphus, roodvonk, mazelen, diphtherie en tuberculose in de Oise. De zeer uiteenloopende maandcijfers betreffende het voorkomen van typhus en paratyphus, vergeleken met de cijfers, in elke maand door den regenmeter opgeleverd, brachten aan het licht, dat de droogste jaren de slechtste typhusjaren waren, en dat het aantal ziektegevallen het hoogst was ongeveer twee maanden na hevige regens, volgende op een min of meer langdurige droog-